

Kranjska reber, Lepenatka in Rogatec

Sledovi za vulkanom in za menihi

Dostop: Čudovita sredogorska označena tura s Kranjske rebri na Rogatec je dolga 5 ur hoje. Poteka po razglednih grebenih: s prelaza Črnivec (902 m), do katerega je iz Ljubljane 49 km, iz Gornjega Grada pa 12 km, pelje pot na Kranjsko reber (1435 m), ki je v novejših zemljevidih označena tudi kot Vrh Kašne planine, od tam na sedlo Kunšperk (1119 m) in na oblo Lepenatko (1425 m), z nje na sedlo Kal (1285 m) in od tam pa na Rogatec (1557 m). Dobre 3 ure je dolga planinska pot iz Gornjega Grada, vendar ne zajema Kranjske rebri. Že po dobri uri se pri cerkvi sv. Lenarta razcepi, desno na Rogatec, levo na Lepenatko. Do cerkve se je mogoče pripeljati po gozdni cesti, ki se malo pred Gornjim Gradom (pri kapelici) odcepi na levo. Pod Rogatec se je mogoče visoko pripeljati tudi iz Luč po makadamski cesti ob potoku Rogačniku. Po 9 km pustite avto pri kmetiji Zgornji Špeh oziroma pri 8-metrskem križu na Koglu (1186 m). Do vrha je od tam dobra ura kar strmega vzpona. Zelo lepa je tudi pot iz doline Podvolovljek od turistične kmetije Rihar; tako na Lepenatko kakor na Rogatec je dolga dobre 3 ure. Vmes ob živinski poti do sedla Kal lahko obiščete tristopenjski slap Cuc in dendrološki spomenik: Riharjevo jelko, ki ima obseg 7 m. Dobrim hodcem gre vendarle priporočati pot čez Kranjsko reber na Rogatec in od tam povratek mimo Sv. Lenarta v Gornji Grad.

Naravne lepote

Zgodovinsko-kulturne znamenitosti

Kadar iz Ljubljane opazujemo slovito gorsko panoramo Kamniško-Savinjskih Alp, imamo na desni strani Kranjsko reber zmeraj na očeh. Vendar je ne obiskujemo prav pogosto, čeprav izstopa med mizastima planotama Velike planine in Menine kot postavna poraščena gora pravilne kopaste oblike. V vodnikih in na planinskih zemljevidih ima

Kranjska reber, imenovana tudi Vrh Kašne planine. Obla gora za njo je Lepenatka, priostrena pa Rogatec.

še eno ime: Vrh Kašne planine, po istoimenski pastirski planini, ki se blago razteza naprej proti severu. Po tej planini pelje pot proti Lepenatki in Rogatcu, ki ju imamo ves čas na očeh. Zmeraj zanimiva in dostopna, tudi pozimi, zanima tudi po svojih prirodoslovnih značilnostih, je Kranjska reber vredna obiska, že zaradi res lepega razgleda po Ljubljanski kotlini, vzhodnih Grintovcih, Menini, Golteh, Raduhi ... Še posebno zanimiv je pogled na njenega najbližjega gorskega soseda nad skupno dolino Podvolovljek, ošiljenega, drzno strmega Rogatca, ki pa tudi ne more živeti v miru z enim samim imenom. Pravijo mu namreč tudi Mrtvi menih.

Kamniško-Savinjske Alpe – to so raztrganine in napokline visokih gorskih gub, podložene ali zastrte s strmimi temnimi gozdovi. Na Kranjski rebri pa je skoraj vse drugače. Predvsem so drugačna tla. Vrh oziroma vršna planota je podolgovata in široka. Iz visokih trav rastejo osamljene skalne štrline vulkanskih kamnin. Kak planinec se bo spomnil, da je podobne zelenkaste ali rdečerjave kamnine že videl na prav tako zaobljenem Smrekovcu ali ponekod na Pohorju. Ponekod se svetlikajo in človek začne nehote oprezati za zlatimi zrnici. Tu vidi torej vulkanska tla, ki presenečajo z drugačnostjo oblik in rastja. Preperela so v debel sloj prsti, ki je rodoviten. Tu voda ne prenika. Kranjska reber je tudi v suši kakor s pegami prekrita z mlakami in kali, zato naletimo onkraj vrha na pasočo živino. Dobro pol ure naprej od vrha proti Lepenatki in Rogatcu – če gremo mimo pastirske Planine na Baroni peči in se spustimo na sedlo Kunšperk (1119 m) – je vulkanskih tal konec, kot bi odrezal. Spet naletimo na znane stare apnenčeve skale. Znova se je treba pretikati skozi nekakšne žlebove, čez vse, kar je voda zlizala, in ponekod riniti vkreber po šodru.

Na Lepenatki bi človek kar zalepetal s perutmi, če bi jih le imel, in z njenih zaobljenih, žensko milih planj najraje poletel na skaloviti, strmo se vzpenjajoči stožec sosednjega Rogatca. Toda kaj, ko je vmes še eno gorsko sedlo, ki zahteva bridek spust. Hvala bogu je tam, na sedlu Kal, bivač in pred njim od boga dane klopce, od koder se lahko naprej razgledujete po svetu valovitih gorskih hrbtov in po visoki

Najbolj zagreti in kajpak tudi izurjeni planinci radi opravijo tudi zimsko turo prek Kašne planine na Lepenatko. Nadaljnji vzpon na Rogatec je zaradi plazov nevaren.

Vrh Rogatca je planincem prijazen, kakor je že od daleč videti priostren in neudoben.

samoti. Tod okoli že dolgo nihče ne živi, razen planšarjev poleti. Podrtije stoletnih domačij kažejo propad visokogorskega kmetovanja in tudi ubijajo upanje, da bo kdaj bolje. Na novo sta zgrajena le dva velikanska križa, ob obnovljeni kapelici na Koglu in na vrhu Rogatca. Zaradi zaupanja ali zaradi upanja?

Od Kala navzgor – ali pa na drugi strani od kmetije Zgornji Špeh – se na Rogatec vzpenjajo steze po gozdni vesini, preskakujejo korenine in skale, preizkušajo moč kolen in srca. Tu in tam je tako strmo, da se človek mora postaviti na tri ali štiri okončine. Sprehod to ni, še posebej ne v mokrem in s Kala. Planinski lahkovrnež se bo na zahtevni poti hitro unesel.

Rogaški vrh je poraščen z gosto gorsko travo. S klopce pogled kakor nemirna ribica šviga od ene gorske kmetije do druge, vsenaokoli po gorah, po celkih in fratah, dopovedujoč si, da ta visoki svet potrebuje pomoč naše volje, da bodo na njem še živeli ljudje. Prizaneseno ni niti sv. Lenartu v njegovi cerkvi, postavljeni v grapi med Lepenatko in Rogatcem, saj je ostal brez stoletne cerkveniške oskrbe. Nihče več ne razlaga popotniku, zakaj je pod cerkveno streho okoli in okoli pritrjena veriga z nenavadnimi dvojnimi členi, ki jo je bil skoval neznani, a domiselni domači kovač. Nihče ne pojasni uganke, zakaj je sv. Lenart okovan. Sedmero izvirkov šumi in curlja okoli tega očitno posvečenega, a za visoko in zajetno zgradbo, kakršna je cerkev, neudobnega kraja. Studenčki natapljujejo zemljo, vendar ne tako

Kal na Kranjski rebri, posnet v nenavadnem trenutku, ko je vanj čofnil neznan predmet.

globoko, da bi bila plazovita. Cerkev stoji trdno že vse od 14. stoletja naprej, ko so jo postavili menihi iz bližnjega Gornjega Grada. Enkrat samkrat, leta 1896, jo je bil ogrozil plaz, pa ne zemeljski, ampak snežni. Ljudski gradbeniki so jo takrat utrdili in nemara na novo opasali. Zakaj? Da ne bi vendarle zdrsnila v dolino? Ker verigo, dolgo 63 metrov, drži nevidna roka z neba? Ljubo bi nam bilo, če bi držala še kmetijo ob cerkvi, ki se bo kmalu sesedla, izginila iz prostora in časa. Cerkovnik je, dokler je v njej živel, znal povedati legendo: na tisto dolgo verigo so bili privezani turški ujetniki. Ko so jih neke dobre kmečke duše izpustile, so verigo iz hvaležnosti obesili okoli Lenarta. Res so jo poceni odnesli. Ujeti Turki so namreč ponekod končali privezani na kole, mimo katerih so na konjih dirjali kmečki fantje štehvavci, vihteč kije po njihovih glavah.

Legenda izpod Rogatca se izkaže za boso, ko v leksikonih svetnikov preberemo, da je v Sloveniji in Evropi veliko Lenartovih cerkva, okovanih v verige. Lenart, Francoz iz 6. stoletja, je bil puščavnik, h kateremu so se po tolažbo zatekali različni obupanci. Modrijana so že v času življenja častili kot svetnika. Postal je zavetnik ujetnikov, kovačev, zapornikov, porodnic ... Bil je dober proti glavobolu in duševnim boleznim. Bajе je bilo mnogo jetnikov, ki so v ječi na glas klicali k njemu, v hipu odrešenih okovov. Morda duševnih? Kakorkoli že, svoje okove so nosili k puščavniku in pozneje, v poldrugem tisočletju, tudi k njegovim stoterim cerkvam. Kdo jih je prinesel pod puščavniške stene Rogatca in Lepenatke? *Ignoramus et ignorabimus*. Kdor se danes podaja na ti dve gori, se lahko že na sredi poti, na klopci ob cerkvi in ob šumljajočem potočku, znebi kakšnega člana verige v svoji duši.

S Kranjske rebri so najlepši pogledi po štajerskih hribih in dolinah, recimo Rogatcu, Lepenatki in Mozirski planini.

